

3936320 LCRU / M

: สาขาพัฒนาชนบทศึกษา ; ศศ.ม. (พัฒนาชนบทศึกษา)

ศัพท์สำคัญ

: การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ / การเปลี่ยนแปลงทางสังคม / การเปลี่ยนแปลงทางสภาพนิเวศน์ / ชุมชน / ชาวบ้าน / เกษตรกร / เกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้ง / ผู้ประกอบการ / ลูกจ้าง / กุ้ง

ปิยนุช รัตนอาจารย์ : การเปลี่ยนแปลงของชุมชนชาวนากุ้ง ตำบลขนานนาก อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ( CHANGES IN THE TIGER PRAWN FARM COMMUNITY IN TOMBON KHANNAPNAK AMPHOE PAKPHANANG NAKHONSITHAMMARAT PROVINCE )  
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : โสภส ศิริไสย์ , กศ.บ., ศศ.ม., M.A., เรืองเดช ปิ่นเชื่อนขัตติย์ , พธ.บ., Ph.D., เอี่ยม ทองดี , ศศ.บ., ศศ.ม. 189 หน้า. ISBN 974-663-189-6

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาถึงการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและสภาพนิเวศน์ของชุมชนขนานนาก ซึ่งเป็นชุมชนหนึ่งในอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช การศึกษาแบ่งเป็น 4 ตอน คือ ตอนที่ 1 ประวัติและวิถีการดำเนินชีวิตของชุมชนขนานนากก่อนการเปลี่ยนแปลงระบบการผลิตของชุมชน ตอนที่ 2 การเพาะเลี้ยงกุ้งกุลาดำ ตอนที่ 3 การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นภายหลังการปรับเปลี่ยนรูปแบบการผลิตทางเศรษฐกิจ และตอนที่ 4 บทวิเคราะห์ของชุมชน โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ

ผลการศึกษาพบว่า ระบบการผลิตกุ้งกุลาดำของชุมชนขนานนากเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและสภาพนิเวศน์ของชุมชน ในอดีตวิถีชีวิตของชุมชนขนานนากมีความสัมพันธ์กับธรรมชาติ มีสภาพความเป็นอยู่แบบเรียบง่าย การผลิตของชุมชนสอดคล้องและสัมพันธ์กับระบบนิเวศน์ของชุมชนเป็นหลัก ไม่ว่าจะเป็นการเกษตรหรือการประมงที่เน้นเพื่อการบริโภคในครัวเรือน ต่อมาเมื่อภาครัฐการได้นำโครงการเพาะพันธุ์สัตว์น้ำโดยเฉพาะการเพาะเลี้ยงกุ้งกุลาดำเข้ามาในชุมชน โดยผ่านกระบวนการเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการและกลุ่มผู้นำภายในชุมชน ทำให้ระบบการผลิตของชุมชนเปลี่ยนจากการผลิตเพื่อการบริโภคเป็นการผลิตเพื่อการค้า และนำเทคโนโลยีการผลิตสมัยใหม่เข้ามาใช้ในการผลิต อันเป็นที่มาของการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและสภาพนิเวศน์

ผลจากการเปลี่ยนแปลงระบบการผลิตของชุมชน ทำให้ฐานทรัพยากรและสภาพนิเวศน์ท้องถิ่นถูกทำลายและเสื่อมโทรม วิถีชีวิตของคนท้องถิ่นถูกดึงเข้าสู่ระบบตลาดอย่างต่อเนื่อง มีเงินตราหมุนเวียนในชุมชนมากขึ้น ในขณะที่วิถีชีวิตของคนในชุมชนถูกดึงเข้าสู่ระบบตลาดและความเป็นสังคมเมืองอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม แม้ว่าสภาพแวดล้อมและเศรษฐกิจของชุมชนจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและรุนแรง แต่เนื่องจากระบบความสัมพันธ์ภายในที่เหนียวแน่นทำให้ชุมชนสามารถปรับตัวเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้ได้